

Dames en heren,

Toen ik mei 2012 ten overstaan van de commissaris van de koningin de belofte deed Haren te zullen dienen als uw burgemeester, deed ik dat in het volle besef dat Haren politiek turbulent zou zijn en ik als burgemeester een belangrijke rol zou hebben in het losbreken van, wat werd gezegd, een gesloten cultuur. De tekenen van die turbulentie werden een aantal weken later meer dan duidelijk en u had op mij gewacht! Het onvermijdelijke gebeurde, het college, de coalitie strandde de facto op de vraag van herindeling en/of samenwerking en uiteraard op onderlinge verhoudingen.

Of anders gezegd: grenzeloos gunnen of niet gunnen.

Feit was dat ik een belangrijke neutrale en boven de partijen staande rol zou moeten oppakken. Een rol, onafhankelijk, maar samen met de raad en inwoners van Haren.

De verhoudingen bleven op scherp staan tot de week van 18 september, toen er een nieuw college en een nieuwe coalitie ontstond. Uiteraard werden, naar goed Harens gebruik, de onderlinge verhoudingen in de raad nog scherper.

In diezelfde week, op 21 september bent u ook getuige geweest van een vrij uniek fenomeen op het terrein van social media met vergaande gevolgen voor de openbare orde en voor het gevoel van veiligheid van bewoners en ondernemers. De effecten heeft u ervaren en kunnen lezen.

Toen ik afgelopen woensdag om 11 uur het rapport van de commissie-Haren ontving, was mijn eerste gevoel niet goed. En dan zult u zeggen: Goh, eindelijk wakker? Nee, mijn gevoel was niet goed, omdat de toon, luister goed, de toon meer bij de burgemeester lag dan ik had verwacht. Uiteraard in het besef dat de burgemeester te allen tijde eindverantwoordelijk is, maar ook dat meer relevante feiten bloot zouden worden gelegd die het functioneren van de burgemeester, het niet alleen verantwoordelijk zijn maar ook verantwoordelijkheid kunnen nemen, centraler zouden hebben gestaan. Ik had het de burgemeesters van de toekomst meer dan gegund.

Ik had op basis van het rapport mijn conclusies al getrokken, maar met een beetje hurricane ervaring uit mijn recente verleden weet ik dat je nooit je beslissingen neemt in het oog van die hurricane. En dat nog los van het oog van de naald van de bizarre avond daarvoor. Op mijn beslissing van woensdag kom ik zo nog terug. In al mijn reacties in de media en mijn omgeving is voor mij 1 uitgangspunt belangrijk geweest en gebleven: hier, nu en vanavond leg ik verantwoording af; niet in de media!

Het rapport lezend gaven de deelrapporten De Weg naar Haren, en Hoe Dionysos in Haren Verscheen, mij een goed gevoel. Met name over de onzekerheden in de dagen voor de 21^e september. Met name over hoe ik ook vanaf het begin de communicatie als het grote dilemma heb geschetst. Het rapport legt perfect bloot waar in mijn rol als burgemeester en ook door de politie de plank is misgeslagen. Met de beste bedoelingen en veel ingevlogen adviseurs om ons heen.

Maar het ging niet goed, de voorbereiding en de uitvoering van de communicatie op weg naar de 21^e. Voor mij is dit overigens weer een extra bevestiging dat een gemeente als Haren echt te klein is om eigenstandig te kunnen inspelen op onder meer dit soort excessen. Iedereen die dit ontkent, ontkent verantwoordelijkheid. Ontkent verantwoordelijkheid om de burgers van Haren bescherming te bieden. U heeft hier met elkaar in de toekomst een verantwoordelijkheid te nemen. Heel snel en met zo weinig mogelijk politiek opportunisme.

En toen kwam ik bij deelrapport 1. 'Er Is Geen Feest'. Op de conclusies en aanbevelingen kom ik zo terug. U weet dat ik geen politieopleiding heb, terwijl de betreffende onderzoeker juist verbonden is als lector aan de politieacademie en daarmee bijzonder kundig is in politieprocessen. Hiervan akte, met daarbij grote waardering voor die kennis.

Toch werd ik vrij snel gedwongen te onderzoeken waar de conclusies op gebaseerd waren die primair de bevoegdheden van de burgemeester raken. En die bevoegdheden raken vooral de verantwoordelijkheden: wanneer Grip-3 of niet, wanneer inzet van de ME of niet, waar en wanneer de trein stoppen of niet, wel inzet vergaande bevoegdheden of niet, en uiteraard de hulp van buurgemeenten wel of niet inroepen.

Met een aantal conclusies kan ik tot op de dag van vandaag nog slecht uit de voeten. Verstaat u mij niet verkeerd: ik wijs de conclusies niet af maar stel ze wel ter discussie voor alle burgemeesters die in de toekomst verstrikt dreigen te raken in het net van taken, rollen en bevoegdheden.

In Haren is in de week van de 21^e diepgaand onderzocht, met onze huisjuristen, met gerenommeerde externe advocatenkantoren, met het OM wat juridisch haalbare instrumenten zouden kunnen zijn naast de altijd al beschikbare APV. Haalbaar betekent: inzetbaar en handhaafbaar, maar juist ook: vervolgbaar.

Het noodbevel is opgesteld en door mij afgegeven, met de richtlijn deze slechts dan te gebruiken als de politie activering wenste, wat niet is gebeurd. Er was derhalve geen noodbevel.

De noodverordening was een geografische uitbreiding op de reeds bestaande APV en de facto is alleen het APV gebied geraakt geweest, dus achteraf zou je zelfs kunnen stellen dat de noodverordening overbodig is geweest want de APV bood en biedt alle instrumenten al mits voldoende handhavers present. Afgifte inderdaad laat, de communicatie die week niet handig.

Bij de discussie rond opschaling naar GRIP3 ben ik inderdaad eindverantwoordelijk voor opschaling naar GRIP3. Een beslissing die we in de driehoek unaniem hebben genomen en waar ik de politie op deze plaats ook voor dank. De samenwerking was open, eerlijk, zoekend met elkaar naar het onbekende.

De conclusies geven ook aanleiding tot aanbevelingen over de hulp van buurgemeenten. Ik wil één ding recht zetten door onder meer Hoogezand Sappemeer, Slochteren en Groningen te bedanken voor hun uitgebreide personele hulp. Met andere woorden: omliggende gemeenten zijn geraadpleegd, hebben geadviseerd en ook direct een bijdrage geleverd in de bemensing hier in Haren. En ook Assen en Tynaarlo zijn door mij persoonlijk geïnformeerd. Niet effectief? Kennelijk!

Hierna kon niet anders in onze regionale setting dan opschalen naar GRIP3.

Dames en heren, onder vergelijkbare omstandigheden zou ik vandaag weer een GRIP3 afdwingen. Duidelijk en helder was dat de veiligheidsregio niet bereid was zonder die structuur tot inzet van mensen over te gaan. Ik verwijs u naar de kleine lettertjes van het deelrapport. En ik kan u verzekeren dat wanneer mijn adviseurs, mijn medewerkers mij indringend vragen op te schalen om structuur en handjes te krijgen, dan neem ik mijn verantwoordelijkheid en bel ik niet eerst naar een grote stad in de Randstad hoe we dat mogelijk met elkaar zouden kunnen regelen; er was daarbij immers ook geen tijd te verliezen en de intelligencefase was door de politie al op nationaal niveau gebracht.

Dames en heren, het was 5 voor 12. Nogmaals en voor de goede verstaander, ik zou vandaag de indringende en verstandige adviezen van mijn naast medewerkers hierin weer volgen. Mij heeft het dan ook verbaasd dat het argument van complexere structuur complicerend heeft gewerkt op het operationele verloop.

Dan dames en heren, hebben we nog heel veel te doen en moeten we ons voorbereiden op wat er zou kunnen gaan gebeuren bij volgende echte Grip situaties.

In de toekomst blijf ik heel graag meedenken en werken over hoe hieraan richting en invulling geven. Want door schade en schande wijs geworden, de uitgesproken mening is zeker gebleven en misschien wel versterkt.

Twee Werelden. Terecht is dit de titel van het rapport. Bij mijn installatie vorig jaar was ik er bijna trots op dat ik niet twitterde. Al die gezellige, soms nietszeggende doch vaak ook bruikbare info om je heen, en voor mijn gevoel soms ook uit pure egopoetsende zelfetalering.

U weet het inmiddels: ik sta hoog op de lijst van meest gevolgde bestuurders op Twitter. Maar twee werelden is een gegeven dat ik goed zie. Ik, van boven de 50, leef in een andere wereld dan die van de jongeren. Maar de wereld om ons heen heeft niet stil gestaan en wij op het terrein van effectieve overheidscommunicatie die weken wel.

Toch nog even over de inzet van de politie. U hoorde het vrijdagavond jl. de politiechef ook melden op vragen van bewoners. We dachten 250 man ME op de achterhand beschikbaar te hebben. Ik heb deze vraag ook die bewuste avond gesteld en kreeg ook dit antwoord. Misschien had ik toen nog meer moeten doorvragen? Gegeven is dat met de kennis van nu daarmee iets anders is bedoeld dan we in de driehoek veronderstelden.

Ambtenaren in dit huis weten inmiddels dat ik zonder lezing geen stukken teken. Wellicht zal voor mij de noodzaak minder zijn maar dit blijft nu nog even mijn dilemma hoe daar mee om te gaan.

De burgemeester is verantwoordelijk maar de worsteling over hoever je bemoeienis over de operationele inzet op straat moet gaan is praktisch en academisch gezien een vraag die gekoppeld is aan gezag, aan beheer en aan eindverantwoordelijkheid.

Jammer dat in de bestuurskunde de discussie rond taken, rollen en bevoegdheden minder gaat over taken, rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Laten we dit thema in de komende tijd goed tegen het licht houden; ik doe graag mee aan de discussie!

Vanavond ben ik ten volle beschikbaar om voor en met u als raad de inhoud van het rapport te duiden. Met inwoners en ondernemers heb ik in de afgelopen dagen uitgebreid gesproken.

En in tegenstelling tot wat velen denken, is dat lastiger dan een gesprek met Geenstijl en Pownews, best wel aardige journalisten die helder zijn in hun vragen en doelen!

Voor mijn gevoel heb ik afgelopen dagen, in het bijzonder vrijdagavond, de emoties en de boosheid kunnen aanraken en heb ik ook de warme steun en het applaus meer dan gewaardeerd.

Tegelijkertijd ben ik in deze sessies ook benaderd dat, wil ik het vertrouwen terug krijgen, ik bijvoorbeeld ervoor moet zorgen dat Haren helemaal zelfstandig blijft en kreeg ik andersoortige verzoeken die in iedere geval activiteiten in de toekomst de bestuurlijke rol boven de partijen kwetsbaar maakt.

Dames en heren, om als burgemeester in het turbulente Haren met de enorme uitdagingen die er liggen om te kunnen gaan, nee sterker, om daar leiding aan te kunnen geven moet je volle steun en draagvlak hebben. Je moet onafhankelijk met de samenleving de uitdagingen in kunnen gaan. Onbevooroordeeld! Een burgemeester is geen wethouder, een burgemeester is geen onderdeel van de politiek als zodanig, maar onderdeel van het geheel boven de politiek.

Maar ik moet u ook bekennen dat ik na 5 maanden steun ook andere reacties heb ontvangen. Ik lees u er 1 voor die ik als welkom naar het weekend afgelopen vrijdag nog met mijn gezin mocht delen getiteld 'comme il faut':

Falen en gewoon blijven zitten, daar herken je de Nederlandse kutbestuurders aan. Bats, donder op, want je bent een gevaar voor de samenleving. Jan van de Laar, Abcoude.

Als een van de voorbeelden van mensen die ver van de regio Groningen als deskundige mij hebben geadviseerd in de afgelopen periode. Maar dat is inmiddels voor veel mensen in diverse functies dagelijkse kost. Ook dat is de tijd waarin we nu leven.

Maar ik kreeg ook veel steunbetuigingen, vanuit Nederland, maar ook vanuit het buitenland. Dat doet een mens goed. Vanaf deze plek wil ik iedereen die mij en mijn gezin hierin ondersteunde hiervoor hartelijk danken.

Na het debat vanavond moet u, met de vergaande aanbevelingen van de commissie in de hand, ook in Haren aan de slag om waar mogelijk de crisisbeheersing aan te passen aan een veranderende omgeving. Deze leerervaringen van Haren zullen we trouwens in alle gemeenten moeten toepassen, en samen met de aanbevelingen zullen alle betrokken instanties in Nederland stappen moeten zetten. Dan pas doen we recht aan het werk en de adviezen van deze commissie. Ik bied aan andere gemeenten en organisaties te helpen om de procedures en werkwijzen rond crisisbeheersing '2.0' of wellicht meteen '3.0' te maken.

Dames en heren, om als burgemeester in Haren met de enorme uitdagingen die er liggen om te kunnen gaan, nee sterker, om daaraan leiding te kunnen geven, moet je volle steun en draagvlak hebben. Je moet onafhankelijk met de samenleving de uitdagingen en discussies kunnen aangaan. Een burgemeester is geen wethouder, een burgemeester is geen onderdeel van de politiek als zodanig, maar staat boven de politiek.

Dames en heren, ik wil en wens onafhankelijk te blijven. Eigenstandig in wat goed is binnen de belofte die ik heb gedaan, boven alles aan u en aan de bewoners van Haren.

Ik ben er sinds vorige week woensdag van overtuigd en vastbesloten dat ik dat niet meer kan als uw burgemeester.

Ik zal vanavond met u van gedachten wisselen over de inhoud van het rapport, mijn rol, mijn gezag over de politie en hulpverleningsdiensten, maar deel u ook mee HM de Koningin te verzoeken mij per 1 april aanstaande te ontslaan van mijn verplichtingen als burgemeester van Haren, opdat ik in de komende twee weken in overleg met de commissaris van de Koningin mijn taken terug kan leggen.

Ik wens u, de gemeenteraad van Haren, de inwoners en het bestuur veel wijsheid toe. Vanavond, met het rapport dat voor ons ligt, maar ook in de toekomst met de soms lastige dossiers die nog op uw pad komen. Ik dank u voor uw aandacht.

Veel dank voor uw aandacht